

Sledeca Bitka Srbije

Author: [IWPR Balkans](#)

Čak iako se razreše problematični detalji koji su sadržani u kosovskom sporazumu, Srbija je suočena sa novim sukobom kod kuće.

Prihvatanjem uslova NATO-a za okončanje kampanje bombardovanja od strane srpskog parlamenta otvoren je put za razrešenje kosovske krize.

Međutim, mnogi detalji su ostali nerešeni, a u sporazumu je ostalo otvoreno pitanje političke kontrole u Beogradu, oko koga je verovatno da će izbiti veliki sukob u bliskoj budućnosti.

Precizni detalji sporazuma, kao i formulacija rezolucije ispred Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, i brzina i pouzdanost postovanja dokumenta od srpske strane predstavljaju ključna pitanja. Kraj NATO bombardovanja zavisi od uspešnog pomaka po ovim pitanjima, a pogotovo od povlačenja jugoslovenskih bezbednosnih snaga.

Čak iako se savladaju ove prepreke, ostaje ključni problem beogradskog rezima. Dokument koji sadrži 12 tačaka i koji je prihvatila srpska skupština je u osnovi isti kao i sporazum iz Rambujea, i kao takav on predstavlja značajnu kapitulaciju Beograda, kao i dokaz da je prkos od poslednja tri meseca bio uzaludan.

Prvi izveštaji u srpskim medijima su bili informativni i bez emocija. Međutim, postoje Jugoslaviju poveo u sukob sa NATO-m što je dovelo do ogromnog materijalnog uništavanja i gubitka ljudskih života, Miloševiću i režimskim medijima će biti teško da ga sada predstave kao spasioca Srbije.

"Ne radi se o tome da li je Kosovo izgubljeno, već da li smo mi izgubili - svi mi," kaže nezavisni analitičar iz Beograda. "Deset godina tragedija a zatim dva i po meseca bombardovanja samo da bi smo se vratili na sporazum iz Rambujea. Sve ovo zbog nicega."

Očekuje se da će domaća opozicija sada narasti kao pečurke posle kise. "Socijalno nezadovoljstvo, pogotovo na lokalnom nivou, je značajno," kaže jedan borac za ljudska prava iz Srbije. "Moc se decentralizovala što je posledica rata. Gradjani, lokalne inicijative i regionalni mediji se nalaze van kontrole Beograda, a mogu postati i izvori nove opozicije."

Kritičan ukazatelj će biti odgovor Crne Gore, nezadovoljne druge republike u federaciji, za koju se očekuje da će pojačati svoje napore da se distancira od Beograda.

Reakcija Albanaca predstavlja još jednu nepoznanicu. Vodje Albanaca nisu bili uključeni u postizanje sporazuma. Zato im je teško da prihvate koncept autonomije u okviru Srbije. Albanski izvori su izrazili zabrinutost oko odredbe kojom se Srbiji dozvoljava da kontrolise granice. Stavise, Oslobođilacka vojska Kosova je otpočela pregrupisanje pod novim komandantom, Agimom Cekuom, a malo je verovatno da će hteti da se razoruza.

Neke ličnosti u Srbiji su sada počele da zauzimaju pozicije koje bi im omogućile da preuzmu nove uloge sagovornika sa Zapadom. Govoreći na svojoj konferenciji za štampu, vodja Srpskog pokreta obnove, Vuk Drasković, koji je otpušten sa položaja potpredsednika u toku rata, se pozicionira za svoj brzi povratak.

Signalizirajući novu saradnju sa Milosevicem, izrazio je svoju podršku za mirovni dogovor i istakao potrebu međunarodne pomoći za obnovu - i time jasno ponudio sebe kao vezu koju bi Zapad imao sa Beogradom.

Medjutim, ekstremisti nisu priznali poraz. Na konferenciji za štampu koja je usledila odmah posle glasanja u parlamentu kojim je odobren sporazum, potpredsednik i vođa Srpske radikalne stranke, Vojislav Seselj, je oštro osudio dogovor kao veliki poraz za Milosevica. Takodje, je zestoko kritikovao Milosevica sto ga je prihvatio.

Dok se jos uvek nada da ce komanda nad međunarodnim snagama na osnovu "duplog ključa" Rusima pružiti značajnu kontrolu nad delovima pokrajine, upozorio je, da bi, pod pritiskom Vasingtona, konačna rezolucija UN-a mogla da bude jos nepovoljnija po Srbiju. Pripretili su da ce napustiti vladu, insistirao je da ce Radikali smatrati sve strane trupe na Kosovu "okupatorima."

Seseljeva dugoročna uloga rezimskog ekstremiste pruža razlog za skepticizam oko pravih namera takvih izjava. Ali takodje izaziva zabrinutost među Srbima da ce posle okončanja borbi na Kosovu sukob izbiti 'kod kuće' u Srbiju - direktnim nasiljem ako vec ne drugim sredstvima. Nezavisni novinari, borci za ljudska prava i drugi u Beogradu, su tokom bombardovanja, izrazili strah da su vec sastavljene liste onih koji su "nedovoljno lojalni" - a osveta bi pocela odmah po završetku bombardovanja.

Reakcija vojske predstavlja ključni razlog za zabrinutost. Sporazumom se zahteva povlačenje svih snaga sa Kosova, i njihova volja da ga ispostuju ce biti prvi ispit na kome ce se naci sporazum. Jos uvek moze doci do velikog cenkanja oko prisustva srpskih snaga u pokrajini makar ono bilo i simbolicko.

A ako se vrate u Srbiju, ono bi se mogao stvoriti značajan izvor unutrašnjih tenzija. Neke trupe bi mogle da se osecaju ponizeno posle povratka u osiromasenu i ogorcenu zemlju na cijiim ulicama su tokom proteklih nedelja rodbine vojnika održale proteste.

A drugi, besni na kapitulaciju u ratu za koji su imali razlog da veruju da pobeđuju, makar na zemlji, bi mogli da zele da se osvete domacim protivnicima u vladajucim strukturama. Sve je spremno za veoma gadno, a mozda i nasilno, preispitivanje prošlosti u Srbiji.

Sve ove faktore ce dodatno iskomplikovati Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju u Hagu. Posto je Milosevic vec optuzen za ratne zlocine, zapadne zemlje ce se naci pod velikim pritiskom da ne pruže nikakvu pomoc koja bi doprinela stabilnosti rezima. Ovo ce otežati pružanje veoma potrebne finansijske pomoći za obnovu.

Kada Kosovo bude pod međunarodnom zaštitom, istražitelji ratnih zlocina ce odmah zapoceti intenzivnu istragu dogadjaja koji su se nedavno odigrali na Kosovu, a mozda ce 'iskopati' i optuzbe protiv vodjstva u Beogradu zbog rata u Bosni i Hercegovini.

To ce dodatno izolovati postojeći establisment, i stvoriti novi pritisak za promenu rezima. Pod pretpostavkom da se ovo ne dogodi uskoro, osvetoljubiva i ogorcena Srbija bi mogla da se okrene protiv sebe same u sledecem sukobu.

Antoni Borden je izvršni direktor Instituta za izvestavanje o ratu i miru. Dopisnik IWPR u Beogradu je doprineo ovom izvestaju.

Location: Kosovo
Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sledeca-bitka-srbije>